

Сборник съдебна практика

Съединени дела C-422/19 и C-423/19

Johannes Dietrich и Norbert Häring
срещу
Hessischer Rundfunk

(Преюдициални запитвания, отправени от Bundesverwaltungsgericht)

Решение на Съда (голям състав) от 26 януари 2021 година

„Преюдициално запитване — Икономическа и парична политика — Член 2, параграф 1 и член 3, параграф 1, буква в) ДФЕС — Парична политика — Изключителна компетентност на Съюза — Член 128, параграф 1 ДФЕС — Протокол (№ 4) за устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка — Член 16, първа алинея — Понятие за статут на законно платежно средство — Последници — Задължение за приемане на евробанкноти — Регламент (ЕО) Регламент № 974/98 — Възможност за държавите членки да предвидят ограничения на плащанията в евробанкноти и в евромонети — Условия — Регионална правна уредба, която изключва възможността за плащане в брой на такса за радио- и телевизионно разпространение на публичноправен регионален орган по радио- и телевизионно разпространение“

1. *Икономическа и парична политика — Парична политика — Изключителна компетентност на Съюза — Статут на законно платежно средство на евробанкнотите и на евромонетите — Задължение за приемане на евробанкнотите — Обхват — Възможност за държавите членки да предвидят ограничения на плащанията посредством евробанкноти и евромонети — Допустимост — Условия (член 2, параграф 1 ДФЕС, член 3, параграф 1, буква в) ДФЕС, член 119 ДФЕС, член 127, параграф 2 ДФЕС, член 128, параграфи 1 и 2 ДФЕС; член 133 ДФЕС и член 282, параграф 2 ДФЕС; член 16, първа алинея, точка 3 от Протокола за устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка)*

(вж. т. 34, 38—40 и 44—58; т. 1 от диспозитива)

2. *Икономическа и парична политика — Парична политика — Изключителна компетентност на Съюза — Статут на законно платежно средство на евробанкнотите и на евромонетите — Регионална правна уредба, която изключва възможността за плащане в брой на такса за радио- и телевизионно разпространение на публичноправен регионален орган по радио- и телевизионно разпространение — Допустимост — Условия — Проверка от страна на националната юрисдикция*

(член 128, параграф 1, първо изречение ДФЕС; член 16, първа алинея, трето изречение от Протокола за устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, член 10, второ изречение от Регламент № 974/98 на Съвета)

(вж. т. 61—78; т. 2 от диспозитива)

Резюме

Държава членка от еврозоната може да задължи своята администрация да приема плащания в брой, но също така може да ограничи тази възможност за плащане поради съображения, свързани с обществения интерес

Подобно ограничение може да бъде обосновано по-специално, когато плащането в брой би могло да породи неразумни разходи за администрацията поради големия брой задължени лица

Двама германски граждани, които дължат такса за радио- и телевизионно разпространение във федерална провинция Хесен (Германия), предлагат на Hessischer Rundfunk (орган по радио- и телевизионно разпространение на федерална провинция Хесен) да заплатят тази такса в брой. Hessischer Rundfunk отхвърля тяхното предложение и им изпраща известия за плащане, като се позовава на своя Правилник относно процедурата за плащане на таксите за радио- и телевизионно разпространение, който изключва всякаква възможност за плащане на таксата в брой¹.

Двамата германски граждани подават жалби срещу тези известия и спорът стига до Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Германия). Тази юрисдикция посочва, че предвиденото в Правилника на Hessischer Rundfunk относно процедурата за плащане на таксите за радио- и телевизионно разпространение изключване на възможността за плащане на такса за радио- и телевизионно разпространение посредством евробанкноти нарушава разпоредба на федералното право от по-висок ранг, която предвижда, че евробанкнотите имат статут на неограничено законно платежно средство².

Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд) сезира Съда с преюдициално запитване, тъй като иска да установи съвместимостта на тази разпоредба на федералното право с изключителната компетентност на Съюза в областта на паричната политика на държавите членки, чиято парична единица е еврото. Тази юрисдикция иска да установи също така дали статутът на законно платежно средство на евробанкнотите забранява на публичните органи на държавите членки да изключат възможността за изпълнение в брой на наложено с властнически акт парично задължение, какъвто е случаят с плащането на таксата за радио- и телевизионно разпространение във федерална провинция Хесен.

¹ Член 10, параграф 2 от Satzung des Hessischen Rundfunks über das Verfahren zur Leistung der Rundfunkbeiträge (Правилник на органа по радио- и телевизионно разпространение на федерална провинция Хесен относно процедурата за плащане на таксите за радио- и телевизионно разпространение) от 5 декември 2012 г.

² Член 14, параграф 1, второ изречение от Gesetz über die Deutsche Bundesbank (Закон за Германската федерална банка), в неговата редакция, публикувана на 22 октомври 1992 г. (BGBl. 1992 I, стр. 1782), изменен със Закон от 4 юли 2013 г. (BGBl. 2013 I, стр. 1981).

Съдът, заседаващ в голям състав, приема, че държава членка, чиято парична единица е еврото, при организацията на публичната си администрация може да приеме мярка, която задължава тази администрация да приема плащания в брой или да предвиди дерогация от това задължение поради съображения, свързани с обществения интерес, при спазване на определени условия.

Съображения на Съда

В началото Съдът тълкува понятието „парична политика“ в областта, в която Съдът разполага с изключителна компетентност по отношение на паричната политика на държавите членки, чиято парична единица е еврото³.

Първо Съдът уточнява, че това понятие не се ограничава до оперативното осъществяване на посочената компетентност, а има и нормативно измерение, целящо да гарантира статута на еврото като единна парична единица. По-нататък той посочва, че с предоставянето единствено на банкнотите, емитирани в евро и издадени от Европейската централна банка и националните централни банки, статут на „законно платежно средство“⁴ се установява официалният характер на тези банкноти в еврозоната, като се изключва възможността други банкноти също да имат такъв характер. В това отношение Съдът добавя, че статутът „законно платежно средство“ на дадена парична единица предполага, че това платежно средство по принцип не може да бъде отказано за плащане на дълг в същата парична единица. Накрая Съдът подчертава, че обстоятелството, че законодателят на Съюза може да установява необходимите мерки относно използването на еврото като единна парична единица⁵ отразява изискването за установяване на единни принципи за всички държави членки, чиято парична единица е еврото, и допринася за постигането на основната цел на паричната политика на Съюза, която е поддържането на ценовата стабилност.

Поради това Съдът приема, че единствено Съюзът е компетентен да уточнява правния режим на статута „законно платежно средство“ на евробанкнотите. В това отношение Съдът напомня, че когато на Съюза е предоставена изключителна компетентност, държавите членки не могат да приемат или запазват в сила разпоредби, попадащи в приложното поле на тази компетентност, дори ако Съюзът не е упражнил своята изключителна компетентност.

При това положение Съдът посочва, че за утвърждаването или запазването на ефективността на статута на законно платежно средство на евробанкнотите и евромонетите не е необходимо да се налага абсолютно задължение за приемане на тези банкноти и монети като платежно средство. Не е необходимо също така Съдът да определя изчерпателно и по един и същи начин изключенията от това принципно задължение, стига да се гарантира възможността по общо правило задължението за плащане да се изпълнява посредством плащане в такива банкноти и монети.

³ По силата на член 3, параграф 1, буква в) ДФЕС, тъй като съгласно член 2, параграф 1 ДФЕС единствено Съюзът може да законодателства и да приема правно обвързващи актове в тази област.

⁴ Статутът на евробанкнотите като законно платежно средство е постановен в член 128, параграф 1, трето изречение ДФЕС, в член 16, първа алинея, трето изречение от Протокол (№ 4) относно Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (ОВ С 202, 2016 г., стр. 230), както и в член 10, второ изречение от Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 година относно въвеждането на еврото (ОВ L 139, 1998 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 10, том 1, стр. 112).

⁵ Член 133 ДФЕС.

Така Съдът прави извод, че държавите членки, чиято парична единица е еврото, са компетентни да установяват реда и условията за изпълнение на задълженията за плащане, доколкото като общо правило е възможно плащането да се осъществява в брой посредством евробанкноти и евромонети. Следователно държава членка може да приеме мярка, която задължава нейната публична администрация да приеме плащане в брой в такива банкноти и монети.

По-нататък Съдът посочва, че статутът „законно платежно средство“ на евробанкнотите и евромонетите по принцип предполага задължение за приемане на посочените банкноти и монети. Все пак той уточнява, че това задължение принципно може да бъде ограничено от държавите членки поради съображения, свързани с обществения интерес, при условие че съответното ограничение е пропорционално на преследваната цел от обществен интерес, което предполага по-специално наличието на други законоустановени способности за изпълнението на парични задължения.

В това отношение Съдът посочва, че е в обществен интерес дължимите на публичните органи парични суми да могат да бъдат платени по начин, който не предполага неразумно високи разходи, които биха попречили на тези органи да осигурят предоставянето на услугите на по-ниска цена. Ето защо съображението, свързано с обществения интерес, което е изведено от необходимостта да се гарантира изпълнението на наложено с властнически акт парично задължение, може да обоснове ограничение на плащането в брой, по-специално когато лицата, от които трябва да се събере вземането, са много на брой.

Все пак Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд) трябва да провери дали такова ограничение е пропорционално на целта за ефективно събиране на таксата за радио- и телевизионно разпространение, по-специално от гледна точка на обстоятелството, че е възможно алтернативните законоустановени способности за плащане да не са леснодостъпни за всички лица, дължащи таксата.